

הכנסת מרכז המחקר והמידע

ירושלים, כ"א באדר א' תשע"ו
1 במרס 2016

נתונים על בינוי כיתות לימוד חדשות במערכת החינוך לפי סוג פיקוח

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת יעקב מרגי, יושב-ראש ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, ויוצגו בו נתונים על בינוי כיתות לימוד חדשות במערכת החינוך לפי סוג פיקוח (ממלכתי, ממלכתי-דתי וחרדי).

1. רקע

תקציב הפיתוח של משרד החינוך מיועד לבניית כיתות לימוד חדשות על-פי הצרכים הנובעים מהגידול הטבעי באוכלוסיית המדינה ומהגירה פנימית של אוכלוסייה. לצורך זה מקיים מינהל הפיתוח במשרד החינוך מהלכי תכנון, מפיק פרוגרמות פיזיות ומקצה משאבים. הרשות המקומית היא המבצעת של הפרויקטים בתחום הפיתוח במימון משרד החינוך.¹

על-פי נוהלי משרד החינוך, רשויות מקומיות שסבורות שיש צורך בבינוי או בהרחבה של מוסדות חינוך בתחום אחריותן נדרשות להגיש בכל שנה למינהל הפיתוח במשרד החינוך רשימה כוללת של צורכי הפיתוח ברשות.² כך מתקבלת במשרד החינוך תמונה כוללת של צורכי הפיתוח של מוסדות החינוך בארץ לשנת התקציב הקרובה לשם קביעת סדר עדיפויות להקצאת תקציבי הפיתוח.³ על סמך זה מינהל הפיתוח מחליט אם להכיר בבקשות שהגישו הרשויות. התשובות לרשויות נחלקות לארבע קטגוריות:

1. הסכמה לכלול את הפרויקט – כולו או חלקו – ברשימת הצרכים לתקציב שמתוכה ייבחרו לאחר מכן פרויקטים לביצוע;
2. הכרה עקרונית בצורך בפרויקט, אך ללא הכרה בצורך לתקצבו כבר באותה שנה;
3. אי-הסכמה עקרונית ודחיית הבקשה בצירוף נימוקים להחלטה;
4. הודעה שהבקשה תובא לדיון נוסף בצירוף המידע הנדרש לקבלת החלטה בנושא.

2. נתונים על בניית כיתות לימוד חדשות לפי סוג פיקוח⁴

להלן יוצגו נתונים שהתקבלו ממשרד החינוך על מספר הכיתות שמשרד החינוך הכיר בצורך לבנותן בשנים האחרונות ועל מספר הכיתות שבנייתן תוקצבה בחלוקה לפי סוג פיקוח. בנתונים נכללות הן כיתות גני-ילדים והן כיתות בתי-ספר.

¹ משרד האוצר, הצעת תקציב משרד החינוך לשנות הכספים 2015-2016, אוגוסט 2015.

² ברשימה זו יש לכלול בקשות שהוגשו בעבר וטרם תוקצבו, גם אם הצורך בהן כבר הוכר בעקבות הבקשה הקודמת.

³ משרד החינוך, חוזר מנכ"ל תשע"א/10(א), [הנוהל להגשת בקשות להקצאת תקציבים לפיתוח מוסדות חינוך – בנייה חדשה והרחבת מבנים קיימים](#), 1 ביוני 2011.

⁴ מקור הנתונים: משרד החינוך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ינואר-פברואר 2016.

טבלה 1. כיתות שהוכר בצורך לבנותן ומתוכן שיעור הכיתות שבנייתן תוקצבה, לפי פיקוח, 2013-2015

ממלכתו ערבי			ממלכתו יהודי			
שיעור מתוקצבות	מתוכן תוקצבו	הוכר בצורך	שיעור מתוקצבות	מתוכן תוקצבו	הוכר בצורך	
23%	432	1,850	31%	659	2,123	2013
44%	665	1,523	44%	946	2,148	2014
48%	859	1,773	43%	1,137	2,644	2015
38%	652	1,715	40%	914	2,305	ממוצע
חרדי			ממלכתו דתי			
שיעור מתוקצבות	מתוכן תוקצבו	הוכר בצורך	שיעור מתוקצבות	מתוכן תוקצבו	הוכר בצורך	
10%	195	1,930	20%	177	894	2013
24%	418	1,757	32%	343	1,070	2014
26%	497	1,884	33%	392	1,175	2015
20%	370	1,857	29%	304	1,046	ממוצע

מהנתונים בטבלה שלעיל עולה כי השיעור הממוצע הגבוה ביותר של כיתות שבנייתן תוקצבה בשנים 2013-2015 היה בפיקוח הממלכתי היהודי (כ-40%), והשיעור הממוצע הנמוך ביותר היה בפיקוח החרדי (כ-20%). מעבר לכך עולה מהנתונים כי בכל סוגי הפיקוח חלה במהלך השנים עלייה בשיעור הכיתות שבנייתן תוקצבה.

טבלה 2. כיתות חדשות שבנייתן תוקצבה, לפי פיקוח, 2011-2015

סך הכול	לא הוגדר	חרדי	ממלכתו דתי	ממלכתו ערבי	ממלכתו יהודי	
1,869 (100%)	39 (2%)	336 (18%)	343 (18%)	527 (28%)	624 (33%)	2011
*4,223 (100%)	254 (6%)	636 (15%)	472 (11%)	1,112 (26%)	1,749 (41%)	2012
1,528 (100%)	65 (4%)	195 (13%)	177 (12%)	432 (28%)	659 (43%)	2013
2,463 (100%)	91 (4%)	418 (17%)	343 (14%)	665 (27%)	946 (38%)	2014
2,927 (100%)	42 (1%)	497 (17%)	392 (13%)	859 (29%)	1,137 (39%)	2015
13,010 (100%)	491 (4%)	2,082 (16%)	1,727 (13%)	3,595 (28%)	5,115 (39%)	סך הכול

* בשנה זו נבנו כיתות גן רבות בעקבות יישום המלצות ועדת טרכטנברג למתן חינוך חנים בגני-ילדים לבני שלוש וארבע.

מהנתונים שמסר משרד החינוך למרכז המחקר והמידע של הכנסת עולה כי הקצאת התקציב אינה מעידה בהכרח על בנייה בפועל של כיתות הלימוד החדשות, ויש מקרים שבהם כיתות לא נבנות אף שהועמד תקציב לבנייתן. להלן יוצגו נתונים על מספר הכיתות שמוגדרות כיתות שבנייתן תוקצבה אך הסכום

שהועבר בפועל לצורך בנייתו הוא פחות מ-10% מהסכום שיועד לבנייתו, כלומר, לא חלה התקדמות של ממש בבניית הכיתות האלה.

טבלה 3. כיתות שבנייתן תוקצבה בשיעור הנמוך מ-10% מסכום ההתחייבות, לפי פיקוח, 2014-2011 (בסוגריים – שיעורן בכלל הכיתות החדשות שבנייתן תוקצבה)

ממלכתי יהודי	ממלכתי ערבי	ממלכתי-דתי	חרדי	
3 (0.4%)	4 (1%)	0 (0%)	44 (13%)	2011
181 (10%)	163 (15%)	53 (11%)	137 (22%)	2012
109 (17%)	94 (22%)	34 (19%)	38 (19%)	2013
351 (37%)	324 (49%)	171 (50%)	195 (47%)	2014
293 (10%)	261 (13%)	87 (9%)	219 (19%)	סך הכול 2013-2011
644 (16%)	585 (21%)	258 (19%)	414 (26%)	סך הכול 2014-2011

מהנתונים בטבלה עולה כי השיעור הגבוה ביותר של כיתות שבנייתן תוקצבה בפועל בשנים 2013-2011 בפחות מ-10% מסכום ההתחייבות היה בפיקוח החרדי (כ-19% מהכיתות שתוקצבו) והשיעור הנמוך ביותר היה בפיקוח הממלכתי-דתי (כ-9% מהכיתות שתוקצבו). נציין כי כאשר מוסיפים את שנת 2014 לחישוב עולה השיעור בכל סוגי הפיקוח, אולם ייתכן כי מדובר בפרויקטים שהביצוע שלהם בראשיתו.

כתיבה: אסף ויניגר

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

